

L'Europa global

“Les noves tecnologies dibuixen una societat més lliure”. Ho va dir Pasqual Maragall, alcalde Barcelona, en una conferència titulada ‘Europa i el futur de la comunicació’, de la qual EL TEMPS ofereix un extracte.

La nova societat de la informació és un dels reptes que Europa té plantejats a la fi del segle XX. Un repte que reclama fórmules imaginatives per a resoldre nous problemes i reclama també un nou estil de fer política que tingui més en compte la necessitat de pensar, primer localment i després globalment, i de trobar acords per actuar en aquests àmbits amb coherència. Tots hem estat massa avesats a la idea que pensar globalment era la solució de tot i que l'universalisme en el pensament era més fort que les existències de la naturalesa pròxima, de la localitat i del territori, i no ha estat així. Hem de reconstruir el nou universalisme partint modestament del localisme de cadascú i anar-los ajuntant només en la mesura en què aquests siguin coordinables amb els altres per crear una veritat que aleshores sí que serà universal. El sentiment local, ens agradi o no, és el nostre punt de partida.

[...] Com participa Europa en la nova societat de la informació? Quin paper hi tenen les ciutats? [...] La direcció, la qualitat i la rapidesa de la informació són avui els factors claus per a ser competitius. Les noves tecnologies permeten dibuixar la utopia d'una societat més lliure, més informada i més descentralitzada, on el poder de decisió pugui estar més a prop del ciutadà. Cal controlar-ne la velocitat i dirigir-ne el rumb, sempre amb tacte i sense excessos intervencionistes i en la mesura que les paraules controlar i dirigir es puguin demostrar, per tal que es pugui manifestar en tots els seus aspectes potencials en termes de qualitat de vida, de creació d'ocupació i de creixement cultural i social. Paul Valery va predir, a principis de segle, que un dia la informació arribaria a les cases com ho fa l'aigua o l'electricitat, i no anava errat. La societat de la informació no és una qüestió tecnològica, és bàsicament un desafiament cultural i social. Però la nostra societat no pot esperar que aquest nou salt endavant vingui només del mercat, cal tenir en compte les implicacions socials i territorials i molt en

particular l'accés democràtic a les noves tecnologies de la informació i a la transmissió de dades. És aquí on les ciutats tenen molt a dir. Hi ha pensadors –Davendorff, per exemple– que diuen que, efectivament, el mercat és molt potent, com ho és la democràcia, però que tant el mercat com la democràcia són sistemes freds. [...] Els sentiments de proximitat –no universals ni racionalitzats per tothom, sinó viscuts individualment o minoritàriament– són enormement més intensos, més calents que els sentiments d'universalitat.

[...] La construcció europea, com recordava sovint Jacques Delors, descansa sobre tres pilars: la competició, que estimula; la cooperació, que uneix, i la solidaritat, que crea un vincle més fort que la mateixa economia. Aquests són els principis sobre els quals cal actuar quan ens referim al futur de la comunicació a Europa. És per tant, necessari conèixer en profunditat els canvis que podem esperar d'aquesta societat de la informació. Són, sintèticament: primer, una millor qualitat de vida de les ciutats. Segon, un enriquiment de la vida democràtica, els ciutadans podrien –podran– disposar d'un nou mitjà d'expressió i de discussió d'idees. Es dibuixa un nou espai sense límits, potser en la utopia de [Marshall] McLuhan de la vila global hi ha una expressió d'això quan parla d'un enriquiment de la vida democràtica. Jo sóc dels que pensen que la vila global no serà si no és un món de ciutats. Tercer, noves oportunitats per a les regions i les ciutats per expressar les seves tradicions culturals i les seves identitats. Quart, una nova dimensió cultural, noves possibilitats per a la producció i distribució de diverses formes d'expressió cultu-

Pasqual Maragall. “La vila global serà un món de ciutats o no serà.”

ral; accés de les minories als canals d'expressió universals. I cinquè, governs i administracions més eficients, més transparents i més properes al ciutadà; es modificarà la forma com els ciutadans reben els serveis públics. Ara, a Barcelona, per exemple, es pot demanar per telèfon allò que en l'argot dels funcionaris d'urbanisme es diu un “assebentat”, que vol dir una llicència

menor-menor, és a dir, la menor de les llicències menors, que s'usa per assabentar l'administració d'una petita obra. I això que ara és una informació telefònica d'aquí a molt poc serà una informació telemàtica. En definitiva, nous serveis públics més eficients; nous espais per a l'expressió i la formació de l'opinió pública; una nova estructura dels mitjans de comunicació i, per tant, la necessitat d'estudiar com aprofitar els recursos per a construir una indústria de la comunicació valuosa per l'economia i per l'ocupació a Europa. Evidentment, hi ha un perill de concentració que cal estudiar constantment, però en tot cas, també sorgeix una nova indústria i, per tant, noves oportunitats de treball; nova direcció i una organització més efectiva del teixit empresarial; creació d'operadors europeus en telecomunicacions d'abast europeu; nous mercats per a la indústria electrònica; noves formes d'expressió de la creativitat; nous productes i un increment de l'oferta d'entreteniment. És evident que si no assegurem un accés fàcil i democràtic a les noves tecnologies ens podem trobar amb una societat de dues velocitats. Es podrien generar fenòmens socialment exclouents, que podríem anomenar d'*infoelitisme*, que derivarien en noves formes de marginació social i cultural. [...]